

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Milana Kamlacha a v právní věci žalobce: **H. E. O.**, zastoupeného JUDr. Filipem Chytrým, advokátem se sídlem Rubešova 83/10, 120 00 Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra** se sídlem Praha 7, nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. 4. 2006, č. j. 28 Az 75/2005 - 40,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 13. 7. 2005, č. j. OAM-982/VL-19-04-2005, žalovaný neudělil žalobci (dále též „stěžovatel“) azyl podle § 12, § 13 odst. 1,2 a §14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Zároveň rozhodl, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Ve své kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že žalovaný při posuzování jeho situace pochybil zejména tím, že si neopatřil dostatečné podklady, což jej následně vedlo k nesprávnému rozhodnutí uvedené věci. Poukazuje především na nedostatek pramenů, kdy označil za neuspokojivý postup správního orgánu při shromažďování relevantních informací. Stěžovatel správnímu orgánu konkrétně vytýká, že zcela opomněl využití osvědčených a mezinárodně uznaných institucí specializujících se právě na monitorování stavu poskytování a ochrany lidských práv. Jako příklad možných zdrojů stěžovatel uvedl zprávy Amnesty International, Organizace bezpečnosti a spolupráce v Evropě, Evropského parlamentu a dalších nevládních či mezinárodních organizací. Stěžovatel konstatuje, že je třeba zásadně využít i nezávislého a nestranného zdroje informací, což podle jeho názoru nejsou zdroje poskytované státy či jejich institucemi. Stěžovatel dále namítá, že ze zjištění správního orgánu a po něm následně i soudu jednoznačně nevyplývá skutečnost, že by v Libérii nebyl pronásledován a že by mu v ní nehrozilo nebezpečí smrti. Konstatuje, že přestože problém vstupu do politického hnutí N. p. b. za L. označil za zástupný, nemínil tím, že pro něj z něho neplynou život ohrožující důsledky. Pouze jej ze svého subjektivního hlediska podřadil pod problém ohrožování svého života ze strany muslimské rodiny, který je z jeho pohledu aktuálnější. Z těchto důvodů se stěžovatel domnívá, že žalovaný porušil zásadu objektivní pravdy, neboť nezjistil úplně a přesně skutečný stav věci.

Z těchto důvodů navrhl rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu správními předpisy. Konstatoval, že své rozhodnutí podrobně odůvodnil a podložil relevantními informacemi o zemi původu stěžovatele.

Ze správního a soudního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti. Dne 26. 5. 2005 podal stěžovatel žádost o udělení azylu. V této žádosti uvedl, že v zemi původu měl dva problémy. Jako první uvedl, že jeho rodina je křesťanská a měla problém s muslimskou rodinou. Tyto potíže mají původ v jeho funkci tajemníka politické strany L. D. P. (která podle jeho tvrzení zanikla v roce 1993), neboť tato muslimská rodina si přála, aby tajemníkem této strany byl jejich syn. Otec stěžovatele (zakladatel této strany) toto odmítl, protože syn této muslimské rodiny neměl dobré vzdělání. V roce 1993 byl jeho otec zabit členy výše uvedené rodiny. Stěžovatel dále uvedl, že se této rodině pomstil a s několika přáteli zabil otce této muslimské rodiny. Jako druhý důvod své žádosti o azyl uvedl občanskou válku – v roce 1994 odmítl vstoupit do ozbrojených složek jedné z bojujících frakcí, neboť mu to před smrtí zakázal otec. Konstatoval, že byl pronásledován povstalci, neboť se k nim odmítl připojit. Dále uvedl, že potkal jednoho anglického misionáře, jenž mu pomohl získat britský pas, na který z Libérie vycestoval. Tvrdil, že pokud by použil vlastní cestovní pas, mohli by zjistit jeho jméno a zabít ho. Uzavřel, že o azyl žádá, protože se nemůže vrátit do Libérie, neboť výše uvedená muslimská rodina zabila jeho dva bratry, sestru a zabila by i jeho. V ručně psaném prohlášení pak tyto skutečnosti potvrdil. V pohovoru k této žádosti, konaném dne 1. 6. 2005, pak uvedl, že Libérii opustil v roce 1996 a přes Španělsko a Itálii přijel v roce 1997 do ČR. Na otázku, jak to, že v těchto zemích nepožádal o azyl uvedl, že nechtěl být uprchlíkem a nechtěl žádat o politický azyl. K tomu, proč nechtěl o azyl požádat v 90. letech a učinil tak až v roce 2005, odpověděl, že přemýšlel a pochopil, že nyní je v Libérii hodně problémů. Dále konstatoval, že byl v letech 1997 -2005 ve vězení v České republice za držení drog. V dalším průběhu pohovoru pak zopakoval a konkretizoval skutečnosti uvedené v žádosti o azyl.

Žalovaný svým výše uvedeným rozhodnutím stěžovateli azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil. Zároveň rozhodl, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Toto svoje rozhodnutí odůvodnil tím, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem jeho žádosti o azyl byly obavy jmenovaného ze msty jednotlivých osob v Libérii a tvrzení, že v Libérii je nestabilní situace. Žalovaný dále konstatoval, že stěžovatel byl sice členem politické strany L. D. P., ovšem on sám neměl v této souvislosti žádné potíže, navíc po smrti jeho otce tato politická strana roce 1993 zanikla. Z těchto důvodů správní orgán došel k závěru, že stěžovatel nebyl v zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalovaný dále uvedl, že na základě stěžovatelem uváděných důvodů nelze dojít k závěru, že by žadatel mohl pociťovat odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný dále neshledal důvody pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 téhož zákona. V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaný pracuje se Zprávou ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na území Libérie za rok 2003 ze dne 25. 2. 2004. Dále žalovaný odkázal na informaci Human Rights Watch, Libérie, leden 2005 a na zprávu Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z ledna 2005 a na Informace MZV České republiky, č. j. 116179/2004-LP, ze dne 3. 5. 2004 a aktuální databáze ČTK. Z těchto zdrojů pak žalovaný vycházel i při posuzování překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, kdy konstatoval, že stěžovatel neuvedl žádnou konkrétní skutečnost, pro kterou by se nemohl vrátit do vlasti a kterou by bylo možno podřadit pod důvody uvedené v předmětném ustanovení.

Toto rozhodnutí stěžovatel napadl žalobou.

Krajský soud tuto žalobu kasační stížností napadeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění především uvedl, že měl možnost hodnotit situaci stěžovatele a věrohodnost jeho vystupování díky nařízenému jednání osobně a dospěl ke zjištění, že jeho žalobní námítky nejsou způsobilé zpochybnit zjištění a závěry žalovaného zachycené v napadeném rozhodnutí. Krajský soud dále konstatoval, že v zásadních otázkách stěžovatel postupem času poskytl výrazně odlišné informace, přičemž rozdíly mezi těmito tvrzeními soudu dostatečně neobjasnil. Důkazy opatřené správním orgánem jako podklad pro rozhodnutí jsou pak jednoznačně úplné, vyhovují požadavkům správního řádu, žalovanému poskytly možnost spolehlivého zjištění stavu věci a v tomto smyslu představují dostatečný podklad pro rozhodnutí. Krajský soud dále uvedl, že každý žadatel o azyl, který není schopen důvody svého odchodu a tvrzené azylové skutečnosti doložit důkazy, si musí být vědom toho, jak je důležitá věrohodnost a přesvědčivost „jeho příběhu“ – tedy popisu situace v zemi původu a důvodů, které ho donutily k odchodu. Krajský soud vyjádřil přesvědčení, že stěžovatel záměrně neposkytoval přesné informace, svá tvrzení upravoval podle situace a doby, kdy na ně byl dotazován. Podle krajského soudu je pak završením nedůvěryhodnosti stěžovatelových tvrzení jeho kriminální činnost, za níž si v České republice odpykal osmiletý trest odnětí svobody. Krajský soud uzavřel, že skutečnosti uváděné stěžovatelem se nedají podřadit pod taxativně vymezené důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť stěžovatel namítá, že žalovaný a posléze krajský soud nesprávně aplikovali ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť nesprávně posoudili, zda byl stěžovatel v zemi původu pronásledován z azylově relevantních důvodů [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], a žalovaný si neopatřil dostatečné podklady pro posouzení předmětné situace stěžovatele [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí krajského soudu bylo vydáno po nabytí účinnosti zákona č. 350/2005 Sb. (tj. po 13. 10. 2005), postupoval Nejvyšší správní soud již podle s. ř. s. ve znění novelizovaném uvedeným zákonem. Nejvyšší správní soud se proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná. Nejvyšší správní soud se vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu podrobně věnoval např. ve svých usneseních ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, případně ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57, (obě dostupná na www.nssoud.cz), kde dospěl k závěru, že o kasační stížnost přijatelnou se může jednat mimo jiné tehdy, pokud se *kasační stížnost dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.

Kasační stížnost byla shledána v daném případě přijatelnou. Nejvyšší správní soud se sice otázkami zjišťování skutkového stavu zabýval již dříve, avšak neřešil přímo námitku, která je podstatou případu právě projednávaného. Nezabýval se tedy dosud konkrétně tím, zda je zásadně nutné, aby byly při rozhodování správního orgánu využity i „nezávislé a nestranné zdroje informací“ (v terminologii stěžovatele), tedy nejen zdroje poskytované státy či jejich institucemi.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval námitkou stěžovatele dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatel žalovanému konkrétně vytýká, že zcela opomněl využití osvědčených a mezinárodně uznaných institucí specializujících se právě na monitorování stavu poskytování a ochrany lidských práv. Toto tvrzení stěžovatele se nezakládá na pravdě. Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný při svém rozhodování vycházel nejen ze zpráv majících původ ve státních aparátech různých zemí (Zpráva ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na území Libérie za rok 2003 ze dne 25. 2. 2004, zpráva Ministerstva zahraničních věcí Nizozemska z ledna 2005 a Informace MZV České republiky, č. j. 116179/2004-LP, ze dne 3. 5. 2004), ale též na zdroje nestátní resp. se státem přímo nesouvisející (Informace Human Rights Watch, Libérie, z ledna 2005 a aktuální databáze ČTK). Tato námitka stěžovatele tudíž není důvodná. Z těchto důvodů lze souhlasit s názorem krajského soudu, že žalovaný si pro své rozhodnutí opatřil dostatečné množství podkladů.

Podle § 32 odst. 1 správního řádu je správní orgán povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. Použití zpráv výše uvedených nestátních organizací je samozřejmě často žádoucí, ale není možné *a priori* konstatovat, že pokud je správní orgán při svém rozhodování nepoužil, neopatřil si dostatečné podklady pro rozhodnutí a porušil tím výše uvedené ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu. Nejvyšší správní soud považuje za nutné zdůraznit, že v řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany je stěžejní především konkrétní situace žadatele o azyl a důvody, pro které o něj žádá (srov. např. rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 3 Azs 303/2004 - 79, dostupný na www.nssoud.cz). Nejdůležitějšími důkazními prostředky jsou pak výpovědi samotného žadatele o azyl (v žádosti o udělení azylu a v pohovoru k této žádosti). Zprávy nevládních organizací o situaci v zemi původu žadatele pak mohou sloužit například k verifikaci informací uváděných samotným žadatelem, a to např. za situace, že se jím tvrzené skutečnosti neshodují s informacemi obsaženými ve zprávách majících původ ve státních aparátech některých zemí. Pokud tedy zejména

nenastane potřeba tato tvrzení žadatele potvrdit, případně nejsou sporná (např. žadatel neuvádí žádné azylově relevantní důvody, případně se jím podané informace shodují s informacemi obsaženými ve zprávách státních institucí), není zpravidla absence zpráv nevládních institucí vadou azylového řízení.

Obecně nelze z hlediska jejich důvěryhodnosti a informační relevance a bohatosti klást zásadní dělítko mezi zprávy pocházejících od státních či státem kontrolovaných institucí na straně jedné a zprávy nevládních či se státem přímo nesouvisejících organizací. Vždy závisí na tom, o jakou konkrétní zemi původu či dokonce konkrétní událost, jež má být z pohledu žadatele o azyl azylově relevantní, se jedná. V některých případech mohou být zprávy „státního“ původu nedostatečné, zkreslené, jednostranné, motivované např. specifickými zahraničněpolitickými zájmy určitého státu a naopak např. zprávy určitých organizací nestátních, které v příslušné zemi původu či lokalitě působí, mohou být objektivní a obsahově hodnotné. V jiných případech zas mohou informační nedostatky vykazovat zprávy „nestátních“ subjektů, např. pro jejich příliš jednostrannou angažovanost v určitých aspektech problémů v zemi původu stěžovatele, a naopak zprávy státních institucí být více objektivní a přesné. Paušalizovat v tomto ohledu v žádném případě nelze. Povinností správního orgánu je opatřit si přiměřené množství relevantních informací, a to zpravidla pokud možno z vícero zdrojů tak, aby bylo lze jejich vzájemnou konfrontací zjistit míru jejich věrohodnosti a přesnosti. Obsahové rozpory v jednotlivých informačních zdrojích nesmí správní orgán ignorovat, naopak, je povinen se s nimi vypořádat, tj. vyhodnotit je zejména z hlediska jejich objektivnosti, přesnosti a úplnosti a snažit se jejich celkovým posouzením co možná nejvíce přiblížit k objektivnímu popisu situace v zemi původu a azylově relevantních okolností

Lze konstatovat, že – jak shora vypočteno – žalovaný si opatřil dostatek informací o zemi původu stěžovatele, a to včetně informací z nestátních zdrojů, a že tyto informační zdroje také patřičným způsobem vyhodnotil. Jeho postupu nelze ničeho vytýkat.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou stěžovatele, že byl v zemi původu pronásledován z azylově relevantních důvodů [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvedl, že přestože problém vstupu do politického hnutí N. p. b. za L. označil za zástupný, nemínil tím, že pro něho z něho neplynou život ohrožující důsledky. Pouze jej ze svého subjektivního hlediska podřadil pod problém ohrožování svého života ze strany muslimské rodiny.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že je cizinec pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Za pronásledování se pak dle § 2 odst. 6 téhož zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Zdejší soud považuje za důležité uvést, že se ztotožňuje s názorem krajského soudu v hodnocení věrohodnosti výpovědi stěžovatele. Tato věrohodnost byla stěžovatelem uváděnými rozpory (např. počty sourozenců a data jejich úmrtí, dále např. skutečnost,

že v žádosti o udělení azylu tvrdil, že zabil otce muslimské rodiny, a v pohovoru k této žádosti pak, že zabil staršího syna) výrazně oslabena.

Stěžovatel byl sice členem L. D. P., nicméně v souvislosti s tímto členstvím podle svého vlastního tvrzení žádné problémy ze strany státních institucí neměl a nelze tedy dovodit, že by byl pronásledován nebo mohl mít odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a to zvláště za situace, že tato strana v roce 1993 zanikla. Stěžovatelem uváděné potíže s muslimskou rodinou byly žalovaným i krajským soudem naprosto správně označeny za problémy se soukromými osobami. Z tvrzení stěžovatele nelze usuzovat na to, že by snaha této rodiny pomstít vraždu jednoho z jejích členů, kterou měl spáchat stěžovatel, aby pomstil svého otce, byla podporována nebo trpěna státními orgány země jeho původu a zakládala tak důvodnost jeho žádosti o azyl ve smyslu § 12 zákona o azylu. Pouhá nedůvěra občana ve státní instituce ohledně schopnosti jej ochránit, nepodložená dalšími konkrétními tvrzeními, však není důvodem pro udělení azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004 - 3 7; www.nssoud.cz). Nelze souhlasit ani s tvrzením uvedeným v kasační stížnosti, že přestože problém vstupu do politického hnutí N. p. b. za L. označil za zástupný, nemínil tím, že pro něj z něho neplynou život ohrožující důsledky. Je velmi nepravděpodobné, že pokud by tyto možné důsledky skutečně pociťoval a obával se jich již v průběhu azylového řízení, uvedl by v pohovoru ke své žádosti o azyl, že jeho jediným problémem jsou potíže s muslimskou rodinou (č. l. 27 správního spisu). Krajský soud i žalovaný pak i tento důvod stěžovatelovy žádosti o azyl správně nepodřadili pod ust. § 12 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud dále uvádí, že stěžovatel požádal o azyl až po osmi letech nelegálního pobytu, kdy Libérii opustil v roce 1996 a přes Španělsko a Itálii, tedy *prima facie* bezpečné třetí země, přijel v roce 1997 do ČR a ani v jedné z těchto zemí o azyl nepožádal. Jak již Nejvyšší správní soud judikoval v jiném případě: „*Přestože stěžovatel zřejmě byl v zemi původu pronásledován z azylově relevantních důvodů, nemohl mu být azyl udělen za situace, kdy o azyl požádal až po čtyřech letech nelegálního pobytu v České republice, nadto z důvodů odlišných, které jej z ochrany formou azylu diskvalifikovaly (zde hrozícího správního vyhoštění). O azyl je totiž nutno žádat bezprostředně poté, co má k tomu žadatel příležitost, a to nejen z hlediska zeměpisného, ale i časového.*“ (Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, dostupný na www.nssoud.cz). Navíc si stěžovatel v České republice před podáním žádosti o azyl odpykal osmiletý trest odnětí svobody. Tyto skutečnosti výrazným způsobem oslabují věrohodnost stěžovatelova tvrzení, že byl v zemi původu skutečně pronásledován z azylově relevantních důvodů a že nehledal pouze cestu, jak se vyhnout vyhoštění z České republiky po propuštění z výkonu trestu.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Žalovanému se proto nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu